

[Αρχή Σελίδας 1]

ΤΑΞΗ	Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ	ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	12 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2020

ΟΜΑΔΑ Α :

1^α) Ποια ήταν τα βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα των τριών πρώτων ελληνικών κομμάτων ;

1β) Σε ποιο ιδεολογικό- πολιτικό πλαίσιο δημιουργήθηκαν τα τρία αυτά κόμματα και ποια ήταν η οικονομική πολιτική που υιοθέτησαν αυτά ;

1γ) Πώς παρήκμασε το ρωσικό κόμμα κατά την περίοδο της συνταγματικής μοναρχίας ;

(μονάδες 20)

2^α) Ποια ήταν η δομή και τα χαρακτηριστικά του Βενιζελικού κόμματος ;

2β) Ποια ήταν τα αιτήματα της εσωτερικής και της εξωτερικής πολιτικής του Σοσιαλιστικού Κόμματος Ελλάδας ;

(μονάδες 15)

3^α) Ποια ήταν τα ατομικά δικαιώματα που κατοχυρώθηκαν με βάση τα συντάγματα 1844 και 1864 ;

3β) Τι γνωρίζετε για την εγκαθίδρυση του πολιτεύματος της αβασίλευτης δημοκρατίας στην Ελλάδα το 1924 ;

(μονάδες 15)

ΘΕΜΑ Β :

ΠΗΓΗ 1:

Και είναι αξιωσημείωτον ότι κίνημα ένοπλον, επιβληθέν από της πρώτης στιγμής, διετήρησε πάσαν εφικτήν εις την φύσιν αυτού νομιμότητα, σεβασθέν τους θεμελιώδεις θεσμούς, αναδειχθέν μάλιστα ανυπόκριτος υπερασπιστής αυτών και λήξαν δια της πληρώσεως του σκοπού εις τον οποίον απέβλεπεν. Εάν δε δεν επετέλεσε μέγα τι, προήγαγεν εις οδόν βεβαιωτέραν από τας ψευδείς υποσχέσεις τον πανελλήνιον πόθον περί οργανώσεως των κατά ξηράν και θάλασσαν δυνάμεων της Ελλάδος και παρέχει εν αδιαφιλονίκητον συμπέρασμα, ότι ουδεμία αβελτηρία, διαφθορά ή κακή πίστις, θα δυνηθώσι ν' αναστείλωσι την πραγματοποίησιν του έντιμου τούτου προγράμματος. Και ο ελληνικός λαός το υπεδέχθη τουσούτον ενθουσιωδώς, ώστε το ανεγνώρισεν ως γνησίαν εκπροσώπησιν των βουλευμάτων αυτού, εναντίον της παραποιήσεως και της διαστροφής. Τι είνε η Βουλή; Αντιπροσωπεία του Έθνους. Και τι η κυβέρνησις; Επιτροπή της Βουλής διοικούσα. Και όμως οι υπηρέται ούτοι της κοινής θελήσεως, καθίστανται ανεξέλεγκτοι αυθένται. Το Έθνος λοιπόν ανέκτησεν απέναντι όλων τούτων τα δικαιώματά του. Δεν αρκεί να λέγη μία κυβέρνησις ότι έχει εν πρόγραμμα. Οφείλει και να το

[Αρχή Σελίδας 2]

πραγματοποιή. Μετά μίαν δε σειράν κυβερνήσεων, αίτινες πάσαι ομοφώνως υπεσχέθησαν την οργάνωσιν στρατού και πάσαι ομοιομόρφως παρέβησαν την υπόσχεσίν των, το Έθνος έπρεπε να λάβη εγγυήσεις.

Ημερήσια Εθνική Εφημερίς «Εμπρός», Δευτέρα 17 Αυγούστου 1909

ΠΗΓΗ 2 :

Τη νύχτα της 14^{ης} προς τη 15^η Αυγούστου 1909 συγκεντρώθηκαν στους πρόποδες του Υμηττού, στους στρατώνες του Γουδί, 250 αξιωματικοί και 2.000 περίπου οπλίτες, κατά τον Αλ. Μαζαράκη, ή 449 αξιωματικοί και 2.546 οπλίτες, κατά τον Ασπρέα, καθώς και μερικοί χωροφύλακες και πολίτες και διακήρυξαν, χωρίς ιδιαίτερη μαχητικότητα, την αντίθεσή τους προς την κυβέρνηση, υποστηρίζοντας το πρόγραμμα του «Στρατιωτικού Σύνδεσμου», που τους είχε καλέσει να συμπαρασταθούν στους στόχους τους.

Το πρόγραμμα αυτό, διατυπωμένο σε ήπιο τόνο για «επαναστατική» προκήρυξη, εξέφραζε γενικές ευχές για τη βελτίωση των ενόπλων δυνάμεων, της διοικήσεως και της παιδείας, καθώς και την κατάργηση «της απαίσιης συναλλαγής» - ευχές που ασφαλώς έβρισκαν σύμφωνο το σύνολο των Ελλήνων. Απαριθμούσε επίσης με σαφήνεια ποιες ριζοσπαστικές ενέργειες δεν επρόκειτο να επιχειρηθούν από το «Σύνδεσμο»: 1) Την κατάργηση της δυναστείας ή την αντικατάσταση του βασιλιά, 2) την εγκαθίδρυση στρατοκρατίας ή την αλλαγή του συντάγματος, 3) την κατάργηση της κυβερνήσεως, 4) την αύξηση ή την απομάκρυνση στελεχών του στρατού ή του ναυτικού. ...

Το λαϊκό συλλαλητήριο της 14^{ης} Σεπτεμβρίου οργανώθηκε σκόπιμα από το Στρατιωτικό Σύνδεσμο σε συνεννόηση με τους συλλόγους και τις συντεχνίες που έλαβαν μέρος, εν όψει της επαναλήψεως των τακτικών εργασιών της βουλής. ...

Παρά τη φαινομενική του επιτυχία ο Σύνδεσμος αντιμετώπιζε το Νοέμβριο μεγάλα προβλήματα. Με επέμβαση των συντεχνιών ματαιώθηκε η επισηήφηση νομοσχεδίου για την επιβολή αυστηρών κυρώσεων σε απεργούς. Ματαιώθηκαν επίσης περικοπές στον προϋπολογισμό για την παιδεία μετά από διαμαρτυρίες φοιτητών και καθηγητών. Η φορολογία της ελαιοπαραγωγής και του οινοπνεύματος εξάλλου προκάλεσε μεγάλη αναστάτωση στους παραγωγούς και τους εμπόρους και έβαλε το Σύνδεσμο σε δύσκολη θέση. Η συντεχνία των εμπόρων οινοπνεύματος είχε υποστηρίξει με ενθουσιασμό το κίνημα στο συλλαλητήριο της 14^{ης} Σεπτεμβρίου και φρόντιζε ώστε οι αξιωματικοί να μην ξεχνούν την υποχρέωσή τους. Η μεγαλύτερη όμως κατακραυγή προήλθε από τους δημόσιους υπαλλήλους, που ο Σύνδεσμος ήθελε να απολύσει, στην προσπάθειά του να εξυγιάνει την κρατική μηχανή και να εξοικονομήσει πόρους για την εφαρμογή του προγράμματός του.

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Τόμος ΙΔ΄, Εκδοτική Αθηνών

[Αρχή Σελίδας 3]

ΠΗΓΗ 3:

Τα μεσάνυχτα της 14^{ης} προς την 15^η Αυγούστου, αξιωματικοί μόνοι ή καθ' ομάδας, πεζή, έφιπποι, με αμάξια, συνέρρεαν από διάφορα σημεία των Αθηνών προς την λεωφόρον Κηφισιάς. Πολλοί εστάθμευαν εις τα παραπήγματα των δύο πεζικών συνταγμάτων. Οι περισσότεροι εσυνέχιζαν τον δρόμο των εις το Γουδί. Ήσαν όλοι κατώτεροι από τον βαθμόν του ανθυπολοχαγού έως του λοχαγού, εξ εκείνων οι οποίοι υπέφεραν την κατασχόνην του ενενήντα επτά και ελησημονήθησαν έπειτα εις μελαγχολικάς φρουράς μεταξύ Άρτας και Ναυπλίου. Κανείς των δεν ήτο γνωστός, κανείς των δεν έφερεν ιστορικόν όνομα, κανείς των σχεδόν δεν εσύχναζε τας κοσμικάς αιθούσας της πρωτευούσης.

Δώδεκα πικρούς χρόνους, έζησαν περιφρονημένοι εις απόμερες επαρχίες, με πέντε-δέκα δραχμάς την ημέραν, δια να συντάξουν το ένοπλον έθνος. Οι λοχαγοί ενόησαν ότι ήλθεν η ώρα των. Αι μάξια εστέναζαν και αγανακτούσαν. ...

Αλλά και το θετικόν έργον του συνδέσμου είναι σημαντικόν:

- 1) Έθεσε τας βάσεις της οικονομικής εξυγιάνσεως του τόπου.
- 2) Επέτευχεν ανεξαρτησίαν της δικαιοσύνης και διοικήσεως.
- 3) Εγύμνασε 40.000 απαλλαγέντων, συνεπλήρωσε την στρατιωτικήν προπαρασκευήν, ηγόρασε το θωρηκτόν καταδρομικόν «Γ. Αβέρωφ», το κυριότερο όλων: Έθεσε την βάσιν της «εθνικής πανστρατιάς».

Γεώργιος Βεντήρης, Η Ελλάς του 1910-1920 Τόμος Α΄, Πυρσός (1931)

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα ακόλουθα κείμενα, να αναφέρετε: α) τα αίτια του κινήματος στο Γουδί, β) τα αιτήματά του, και γ) τα αποτελέσματά του.

(μονάδες 25)

ΘΕΜΑ Δ :

ΠΗΓΗ 1:

Το εκκλησιαστικό ζήτημα «Η αυτονομία και ανεξαρτησία της Εκκλησίας είναι αχώριστος από της αυτονομίας και ανεξαρτησίας της επικρατείας και πάσα καθ' εκείνης άμεσος ή έμμεσος προσβολή είναι προσβολή κατά ταύτης». Με αυτά τα λόγια ο Θεόκλητος Φαρμακίδης από τους πρωτεργάτες της ριζικής αλλαγής των εκκλησιαστικών πραγμάτων της χώρας, αιτιολογεί όσα διενεργήθηκαν από το 1833 για την ανακήρυξη της αυτοκέφαλής εκκλησίας της Ελλάδος.

Ι.Ε.Ε, τόμ. ΙΓ΄, σ. 42

[Αρχή Σελίδας 4]

ΠΗΓΗ 2:

Κάθε παράταξη είχε επίσης διαφορετικές αντιλήψεις σχετικά με την Εκκλησία. Για τους φιλελεύθερους η Εκκλησία συνιστούσε εθνικό θεσμό με τη στενή έννοια του όρου, θεσμό που λειτουργούσε μέσα στα γεωγραφικά όρια του κράτους, αποτελούσε μόνο μια όψη της κοινωνίας και ένα κλάδο της διοίκησης. Για τους συντηρητικούς συνιστούσε εθνικό θεσμό με την ευρύτερη έννοια του όρου, θεσμό που κάλυπτε όλο τον Ελληνισμό, ήταν η καταστατική αρχή της κοινωνίας που διαχεόταν σε όλη τη διοίκηση. Για ορισμένους η Εκκλησία ταυτιζόταν με την υπερεθνική Ορθοδοξία και προσδιοριζόταν από το δόγμα και όχι από την απλή εθνότητα ή από τον εκκλησιαστικό διαχωρισμό.

Αλλά η ουσία της διαφωνίας βρισκόταν στη διάσταση που υφίστατο ως προς τις βασικές αξίες και τους στόχους που σχετίζονται με το ζήτημα της κοσμικής εξουσίας. Για τους φιλελεύθερους το κύριο πρόβλημα ήταν η διατήρηση της πολιτικής κυριαρχίας, επειδή θεωρούσαν το κράτος σύμβολο της εθνικής αξιοπρέπειας, ενσάρκωση της εθνικής ισχύος και φορέα της υλικής προαγωγής. Ένθερμοι υποστηρικτές της εθνικής κυριαρχίας καθώς ήταν οι φιλελεύθεροι είχαν το φόβο ότι ο Σουλτάνος –ή ακόμη χειρότερη η Ρωσία- θα χρησιμοποιούσε την επιρροή του Πατριάρχη για να επεμβαίνει στις εσωτερικές υποθέσεις της Ελλάδας. Για τους συντηρητικούς ύψιστο μέλημα ήταν η εκκλησιαστική κοινωνία επειδή μόνον αυτή μπορούσε να διαφυλάξει την ενότητα του δόγματος, να διατηρήσει την υπεροχή της θρησκείας ως ρυθμιστικής αρχής της κοινωνίας, και να εξασφαλίσει αμυντικούς μηχανισμούς εναντίον της δυτικής πολιτισμικής διείσδυσης. Οι συντηρητικοί, που ανησυχούσαν μήπως η διαιρεμένη από το σχίσμα Ορθοδοξία υπέκυπτε στις υπονομευτικές πιέσεις των δυτικών ιεραποστόλων και διπλωματών, θεωρούσαν τη στενή σύμπραξη ανάμεσα στον Πατριάρχη, τη Ρωσία και την Εκκλησία της Ελλάδος απόλυτα αναγκαία για την κοινή άμυνα.

J. Petropoulos, Πολιτική και Συγκρότηση Κράτους... , σσ. 223-224

1ο κτήριο: Ελ. Βενιζέλου 142 (2^{ος} & 3^{ος} όροφος), Τηλ. 2109315119 - 2109315800
2ο κτήριο: Ελ. Βενιζέλου 271 (2^{ος} όροφος), Τηλ. 2109843682 - 210 9843694
<http://www.triptyxo.edu.gr> - triptyxo@gmail.com - www.facebook.com/triptyxo

[Αρχή Σελίδας 5]

Λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο των παραθεμάτων και τις πληροφορίες του βιβλίου σας, προσπαθήστε: α) Να παρουσιάσετε τις διαφορετικές θέσεις φιλελεύθερων και συντηρητικών στο θέμα της ανακήρυξη της «αυτοκέφαλης» εκκλησίας της Ελλάδος. β) Να προσδιορίσετε τους παράγοντες που επέδρασαν στη διαμόρφωση των διαφορετικών αντιλήψεων στο ζήτημα αυτό.

(μονάδες 25)

ΚΑΘΕ ΤΥΧΗ

[Τέλος Σελίδας5]